

Canllawiau drafft i Ddarlledwyr Gwasanaeth Cyhoeddus ar Godau Ymarfer Comisiynu

Wrth gomisiynu gan gynhyrchwyr
annibynnol

Canllawiau drafft

Cyhoeddwyd ar 27 Ionawr 2025

Cynnwys

Adran

1. Cyflwyniad	3
2. Canllawiau	4

1. Cyflwyniad

- 1.1 Mae cynyrchiadau annibynnol yn elfen bwysig o gyfryngau gwasanaeth cyhoeddus ('PSM'). Maent yn gwneud cyfraniad hanfodol at yr amrywiaeth eang o gynnwys creadigol ac o ansawdd uchel sydd ar gael gan ddarlledwyr gwasanaeth cyhoeddus i ddiwallu anghenion a buddiannau cynulleidfaoedd ar draws y DU. Mae'r darlledwyr gwasanaeth cyhoeddus yn cefnogi ac yn dibynnu ar y sector cynhyrchu annibynnol yn y DU i gynhyrchu cynnwys cyfryngau gwasanaeth cyhoeddus sy'n diwallu anghenion newidiol cynulleidfaoedd ac sy'n cynrychioli amrywiaeth y DU.
- 1.2 Mae'r berthynas hon yn cael ei goruchwyllo drwy reoleiddio. Rhaid i'r BBC, S4C, a'r darlledwyr gwasanaeth cyhoeddus trwyddedig (trwyddedeion Channel 3, Channel 4 Television Corporation ('C4C') a Channel 5) (at ei gilydd y 'darlledwyr gwasanaeth cyhoeddus') fodloni cwotâu sydd â gofynion o ran faint o gynyrchiadau annibynnol maen nhw'n eu darlledu a faint maen nhw'n ei wario arnynt. Rhaid i bob darlledwr gwasanaeth cyhoeddus lunio Cod Ymarfer ('y Cod') sy'n nodi'r egwyddorion y bydd yn cydymffurfio â nhw wrth gomisiynu cynyrchiadau annibynnol. Rhaid i'r Cod fodloni gofynion statudol penodol a hefyd ystyried ein canllawiau ni ar y materion hyn.
- 1.3 Mae'r canllawiau hyn a Chodau Ymarfer y darlledwyr gwasanaeth cyhoeddus yn berthnasol i gynyrchiadau annibynnol sy'n cael eu comisiynu ar gyfer sianel(i) gwasanaeth cyhoeddus y darlledwyr hyn neu ar gyfer eu chwaraewyr ar-alw dynodedig (pan fo'r darlledwr gwasanaeth cyhoeddus yn bwriadu i'r cynnwys gyfrif tuag at fodloni cwotâu rhaglenni o gynyrchiadau annibynnol).
- 1.4 Rydym yn cydnabod y gall y darlledwr gwasanaeth cyhoeddus, wrth gomisiynu cynnwys o dan y Cod, ofyn am hawliau i'w alluogi i ddarparu'r cynnwys ar wasanaethau eraill y mae'n darparu cynnwys gwasanaeth cyhoeddus arnynt, fel sianeli darlledu eraill a gwasanaethau ar-lein. Felly, bwriedir i'r canllawiau hyn weithredu'n hyblyg er mwyn cefnogi gallu'r darlledwr gwasanaeth cyhoeddus i ddarparu cynnwys yn y ffordd fwyaf addas i ddiwallu anghenion a buddiannau cynulleidfaoedd ledled y DU.
- 1.5 Yn rhan nesaf ein canllawiau, rydym yn nodi manylion y fframwaith cyfreithiol sydd mewn grym, gan gynnwys ein dyletswyddau a rôl ac amcan ein canllawiau. Yna, rydym yn nodi'r wyth maes allweddol y dylai'r Codau roi sylw iddynt.

2. Canllawiau

Y fframwaith cyfreithiol

Ein dyletswyddau a rôl ein canllawiau

- 2.1 Mae gofyn i ni gyhoeddi canllawiau i gynorthwyo darlledwyr gwasanaeth cyhoeddus i lunio eu Codau ('y Canllawiau').¹ Diben y Canllawiau yw cynnig arweiniad cyffredinol ac ni ddylent nodi telerau penodol i'w cynnwys yn y cytundebau comisiynu y mae'r Canllawiau'n berthnasol iddynt.
- 2.2 O dan eu fframweithiau rheoleiddio perthnasol, rhaid i God pob darlledwr gwasanaeth cyhoeddus nodi'r egwyddorion y bydd yn eu dilyn wrth gytuno ar delerau ar gyfer comisiynu cynyrchiadau annibynnol. Mae diffiniad o 'gynhyrchiad annibynnol' i'w weld mewn [Gorchymyn](#) a wnaed gan yr Ysgrifennydd Gwladol o dan [Adran 277 y Ddeddf](#).²
- 2.3 Yn ogystal, dylai'r Codau sicrhau, yn y modd a ddisgrifir yn y Canllawiau:
- bod amserlen resymol yn cael ei rhoi ar gyfer negodi cynhyrchiad annibynnol sy'n cael ei gomisiynu ac ar gyfer cytuno ar gytundeb rhwymol;
 - ei bod yn ymddangos i Ofcom bod digon o eglurder, pan gomisiynir cynhyrchiad annibynnol, ynghylch y gwahanol gategoriâu o hawliau i ddarlledu, neu i ddefnyddio neu fanteisio ar y cynhyrchiad a gomisiynir, pan fyddant yn cael eu gwaredu;
 - ei bod yn ymddangos i Ofcom bod digon o dryloywder ynghylch y symiau sydd i'w talu mewn perthynas â phob categori o hawliau;
 - ei bod yn ymddangos i Ofcom bod trefniadau boddhaol mewn grym ynghylch hyd a natur ecsgliwsif yr hawliau hynny;
 - bod gweithdrefnau'n bodoli ar gyfer adolygu'r trefniadau a fabwysiadwyd yn unol â'r cod ac ar gyfer dangos cydymffurfiaeth ag ef;
 - mae'r gweithdrefnau hynny'n cynnwys gofynion ar gyfer monitro defnydd y cod ac ar gyfer cyflwyno adroddiadau i Ofcom;
 - gwneir darpariaeth ar gyfer datrys anghydfodau sy'n codi mewn perthynas â darpariaethau'r cod (drwy gymrodeddu annibynnol neu fel arall) mewn ffordd sy'n ymddangos i Ofcom yn briodol; a
 - bod unrhyw wybodaeth o'r fath am weithrediad y cod, fel y bo'n briodol ym marn Ofcom, yn cael ei rhoi i'r rheini sy'n creu cynyrchiadau annibynnol a gaiff eu comisiynu yn unol â'r cod.³
- 2.4 Yn y ddogfen hon, rydym yn darparu canllawiau ar gyfer pob un o'r darpariaethau hyn. Er bod y darpariaethau hyn yn rhoi fframwaith ar gyfer yr hyn sydd i'w gynnwys yn y Cod, nid oes rhaid ei gyfyngu i gwmpas y darpariaethau hyn yn unig.

¹ [Adran 285 Deddf Cyfathrebiadau 2003](#) (y Ddeddf), fel y'i diwygiwyd gan Ddeddf Cyfryngau 2024 (Deddf Cyfryngau) (mewn perthynas â thrwyddedeion Channel 3, C4C a Channel 5); paragraff 10 o [Ran 2 o Atodlen 12 y Ddeddf](#) (mewn perthynas ag S4C); ac mewn perthynas â'r BBC, [adran 198 o'r Ddeddf](#) a pharagraff 8 o Atodlen 3 y Cytundeb Fframwaith (gweler hefyd y diwygiad a wneir gan y Ddeddf Cyfryngau i baragraff 1 o Ran 1 i Atodlen 12 y Ddeddf). Yn y Canllawiau hyn, dylid dehongli cyfeiriadau at adran 285 o'r Ddeddf fel pe baent yn cynnwys y darpariaethau perthnasol a nodir uchod i'r graddau y maent yn ymwneud ag S4C a'r BBC.

² Gweler [Gorchymyn Darlledu \(Cynyrchiadau Annibynnol\) 1991 \(legislation.gov.uk\)](#)

³ Adran 285 o'r Ddeddf.

- 2.5 Mae'r Cod yn berthnasol pan fydd y darlledwr gwasanaeth cyhoeddus yn comisiynu cynhyrchiad annibynnol i'w gynnwys ar ei brif sianel(i) gwasanaeth cyhoeddus⁴ neu ar ei chwaraewr ar-alw⁵ sydd wedi'i ddynodi o dan y Ddeddf, a phan fydd y darlledwr gwasanaeth cyhoeddus yn bwriadu i'r cynnwys a gomisiynir gyfrif tuag at fodloni cwotâu rhaglenni o gynhyrchiadau annibynnol. Hefyd, mae gan yr Ysgrifennydd Gwladol bŵer o dan y Ddeddf i wneud gorchymyn i ymestyn cwmpas y Cod i gynnwys gwasanaethau clyweledol eraill.
- 2.6 Wrth lunio ein Canllawiau, rydym wedi gweithredu yn unol â'n prif ddyletswydd yn adran 3(1) y Ddeddf i hyrwyddo buddiannau dinasgyddion yng nghyswllt materion yn ymwneud â chyfathrebiadau a hyrwyddo buddiannau defnyddwyr mewn marchnadoedd perthnasol, drwy hybu cystadleuaeth lle bo hynny'n briodol, wrth gyflawni ein swyddogaethau.
- 2.7 Wrth gyflawni ein swyddogaethau, mae'n rhaid i ni hefyd wireddu'r amcanion yn adran 3(2) y Ddeddf, gan gynnwys: *“bod ystod eang o wasanaethau teledu... ar gael ledled y Deyrnas Unedig sydd (wrth eu hystyried gyda'i gilydd) o ansawdd uchel ac wedi'u cynllunio i apelio at amrywiaeth o chwaethau a diddordebau”* ac y *“cynhelir lluosogrwydd digonol o ddarparwyr gwasanaethau teledu ... gwahanol”*. Rydym hefyd wedi ystyried y materion yn adran 3(4), gan gynnwys:
- y dymuniad i hyrwyddo'r gwaith o gyflawni dibenion darlledu teledu gwasanaeth cyhoeddus yn y DU;
 - y dymuniad i hyrwyddo cystadleuaeth yn y marchnadoedd perthnasol; a'r
 - dymuniad i annog buddsoddi ac arloesi yn y marchnadoedd perthnasol.
- 2.8 Mae gan Ofcom y pŵer i fynnu bod y darlledwyr gwasanaeth cyhoeddus yn cyflwyno eu Codau drafft ac unrhyw ddiwygiadau iddynt i Ofcom eu cymeradwyo. Wrth roi ein sêl bendith, byddwn yn ystyried gofynion adran 285 a'n dyletswyddau cyffredinol o dan adran 3 y Ddeddf, fel y nodir uchod.
- 2.9 Mae gofyn i ni ymgynghori â darlledwyr gwasanaeth cyhoeddus, y rheini sy'n creu cynhyrchiadau annibynnol (neu bobl sy'n ymddangos i Ofcom eu bod yn eu cynrychioli), y BBC, ac S4C ynghylch unrhyw ddiwygiadau rydym yn bwriadu eu gwneud i'r canllawiau hyn.⁶

Amcan y Canllawiau hyn

- 2.10 Wrth ystyried y swyddogaethau a'r dyletswyddau hyn, cylchoedd gwaith diwygiedig y darlledwyr gwasanaeth cyhoeddus (gan gynnwys eu gallu i ddarparu eu gwasanaethau ar draws amrywiaeth o wasanaethau clyweledol), a'n prif nod wrth reoleiddio'r darlledwyr gwasanaeth cyhoeddus i hyrwyddo buddiannau gwylwyr, ein hamcan lefel uchel ar gyfer y Canllawiau yw: cefnogi'r darlledwyr gwasanaeth cyhoeddus i gyflawni eu cylchoedd gwaith unigol a'r cylch gwaith gwasanaeth cyhoeddus; diwallu anghenion a buddiannau

⁴ Y sianeli hyn yw holl sianeli teledu'r BBC, S4C, pob un o wasanaethau rhanbarthol Channel 3 sy'n drwyddedeion Channel 3, Channel 4 a Channel 5.

⁵ Mae chwaraewr ar-alw dynodedig – sy'n cael ei alw'n wasanaeth rhaglenni rhyngwryd (IPS) – yn cynnwys IPS a ddarperir gan y BBC a, phan fo Ofcom yn ystyried ei fod yn briodol, IPS a ddarperir gan ddarlledwr gwasanaeth cyhoeddus arall (neu berson sy'n gysylltiedig â'r darlledwr hwnnw) sy'n bodloni'r gofynion a nodir yn Adran 362AA(3) i (5) y Ddeddf. Mae IPS dynodedig yn elwa o amlygrwydd ac argaeledd ar setiau teledu cysylltiedig sy'n cael eu rheoleiddio.

⁶ Adran 285(6)(c) o'r Ddeddf.

cynulleidfaoedd gwahanol ar draws y DU; a bodloni eu rhwymedigaethau cwota mewn perthynas â chynyrchiadau annibynnol.

- 2.11 Wrth ddiwygio eu Codau a'u defnyddio mewn trafodaethau negodi cynyrchiadau annibynnol sy'n cael eu comisiynu, dylai'r darlledwyr gwasanaeth cyhoeddus gadw mewn cof bod angen:
1. fframwaith hyblyg sy'n niwtral o ran llwyfan a thechnoleg;
 2. eglurder ynghylch y broses gomisiynu, sut caiff hawliau eu dyrannu rhwng darlledwyr a chynhyrchwyr, a'r defnydd o lwyfannau dosbarthu gwahanol;
 3. peidio ag ystumio'r penderfyniad comisiynu fel ei fod rhwng cynhyrchwyr mewnol ac allanol;
 4. cynnal yr elfen dosbarthiad ecsgliwsif sy'n ofynnol gan ddarlledwyr yn y brif drwydded, ond hefyd cadw'r cyfle i gynhyrchwyr allu manteisio'r eildro;
 5. hybu'r defnydd o amrywiaeth o wasanaethau clyweledol er mwyn dosbarthu'r cynnwys, gyda'r bwriad o ddiwallu anghenion a buddiannau cynifer o wahanol gynulleidfaoedd ledled y DU ag sy'n ymarferol; a
 6. hyrwyddo buddiannau gwylwyr, drwy gefnogi buddsoddiad ac arloesedd yn y cynnwys sydd ar gael i wylwyr, a'i ddefnyddio a'i ddosbarthu'n effeithlon.

Materion y dylai'r Codau roi sylw iddynt

- 2.12 Trown yn awr at y materion allweddol y bydd pob Cod yn mynd i'r afael â nhw.

a. Amserlenni rhesymol ar gyfer negodi a chytuno ar gytundebau rhwymol

- 2.13 Un o amcanion pwysig pob Cod yw sicrhau proses glir a thryloyw ar gyfer comisiynu. Yn unol â hynny, dylai darlledwyr gwasanaeth cyhoeddus nodi: eu dull cyffredinol o ymdrin â'r broses gomisiynu yn eu Cod neu ddogfennau cysylltiedig ar eu gwefan (a chynnwys y dolenni gwe perthnasol i ddogfennau o'r fath yn eu Cod); gwahanol gamau'r broses gomisiynu; amserlenni rhesymol ar gyfer pob cam o'r broses gomisiynu; a phwy sy'n gyfrifol o fewn y sefydliad ar gyfer delio â hyn. Dylid ei gwneud yn glir p'un a oes amserlenni neu brosesau gwahanol ar waith gyda gwahanol genres o raglenni.
- 2.14 Dylai darparwyr gwasanaeth cyhoeddus hefyd egluro a ydynt yn bwriadu rhoi rhagor o ganllawiau am y broses gomisiynu, gan gynnwys amserlen fanylach. Dylai cynhyrchwyr allu cael gafael ar y canllawiau manwl hyn yn rhwydd (er enghraifft, ar ffurf Atodiad neu ddolen we). Gallai'r canllawiau manylach hyn gynnwys gwybodaeth am gamau penodol yn y broses gomisiynu, fel y cyfnod amser rhwng cyflwyno cynnig datblygu a derbyn ymateb, y cyfnod amser ar ôl cymeradwyo'r comisiwn er mwyn llunio'r fanyleb olygyddol derfynol, a'r amserlen arfaethedig ar gyfer ymateb i gynigion sydd wedi'u gwrthod.
- 2.15 Dylai Cod y darlledwr gwasanaeth cyhoeddus nodi sut bydd yn sicrhau bod y cyfrifoldebau dros gomisiynu rhaglenni yn cael eu gwahanu'n ddigonol oddi wrth y gwaith o reoli a gweithredu gweithgareddau cynhyrchu mewnol, os ydynt yn bodoli'n fewnol. Byddai'r asesiad o ba mor ddigonol yw'r rhaniad hwn yn dibynnu ar y darlledwr gwasanaeth cyhoeddus dan sylw e.e. gallai ddibynnu ar ffactorau fel perthnasedd neu natur busnes cynhyrchu'r darlledwr gwasanaeth cyhoeddus a'r posibilrwydd o wrthdaro.

b. Eglurder digonol ynghylch y gwahanol gategorïau o hawliau i ddarlledu

- 2.16 Un egwyddor allweddol sy'n sail i'n pwrpas ar gyfer y Codau yw y dylai cynhyrchwyr allu cadw'r hawliau i'w rhaglenni oni bai fod y rhain yn cael eu gwerthu'n benodol i ddarllledwyr gwasanaeth cyhoeddus a/neu i bartion eraill. Rydym hefyd yn disgwyl y bydd darllledwyr gwasanaeth cyhoeddus yn gallu caffael yr hawliau angenrheidiol i gyflawni eu cylch gwaith ac i ddiwallu anghenion newidiol cynulleidfaoedd.
- 2.17 Dylai Cod y darllledwr gwasanaeth cyhoeddus gynnwys datganiad clir o'r prif hawliau y mae'r darllledwr yn bwriadu eu caffael pan fydd yn comisiynu cynhyrchiad annibynnol. Dylai'r Cod nodi sut y caiff y pecynnau hawliau hynny eu defnyddio a sut y manteisir arnynt. Er enghraifft, efallai y bydd cyfnod cychwynnol o fanteisio wrth i'r cynhyrchiad annibynnol gael ei ddarlledu am y tro cyntaf ar y brif sianel gwasanaeth cyhoeddus neu ei ryddhau ar y chwaraewr ar-alw dynodedig. Byddai angen i'r Cod roi sylw i natur ecsgliwsif a hyd y pecynnau hawliau hyn a hawliau eraill o fewn cyfnod y drwydded (gweler isod).
- 2.18 Dylai'r Cod hefyd nodi'r egwyddorion o ran sut bydd rhaglenni ar-alw, ailddarllediadau ar deledu llinol, cyfresi sy'n dychwelyd a rhaglenni cysylltiedig (ar yr un thema, naratif neu agwedd) yn cael eu trin o fewn ffenestr gychwynnol cyfnod y drwydded.
- 2.19 Gall y Cod gadw hawl y darllledwr gwasanaeth cyhoeddus i ailedrych ar gwmpas y pecyn hawliau sylfaenol wrth i lwyfannau dosbarthu newid ac wrth i alw neu anghenion cynulleidfaoedd newid.
- 2.20 Dylai'r Cod ymwneud yn bennaf â chynyrchiadau annibynnol sy'n cael eu comisiynu i'w darlledu ar brif sianeli'r darllledwr gwasanaeth cyhoeddus (neu eu rhyddhau ar chwaraewr ar-alw dynodedig⁷).
- 2.21 Bydd cynyrchiadau annibynnol a gomisiynir gan sianel neu wasanaeth arall (e.e. sianel menter ar y cyd) ond y bwriedir eu darlledu ar y brif sianel gwasanaeth cyhoeddus (neu eu rhyddhau ar chwaraewr ar-alw dynodedig) hefyd yn ddarostyngedig i'r Cod. Yn yr un modd, bydd cynyrchiadau annibynnol hefyd yn ddarostyngedig i'r Cod os ydynt yn cael eu darlledu am y tro cyntaf ar sianel eilaidd sydd dan berchnogaeth lwyr ond y bwriedir iddynt gael eu hailddarlledu ar y prif wasanaeth darlledu gwasanaeth cyhoeddus (neu fod ar gael ar chwaraewr ar-alw dynodedig), a lle mae'r gwasanaeth darlledu gwasanaeth cyhoeddus wedi talu rhan fawr o'r costau.
- 2.22 Fodd bynnag, ni fyddai hyn yn atal y darllledwyr gwasanaeth cyhoeddus rhag ceisio datblygu trefniadau ar gyfer defnyddio cynyrchiadau annibynnol, a gomisiynir ar gyfer sianel darlledu gwasanaeth cyhoeddus neu chwaraewr ar-alw dynodedig, ar lwyfannau eraill neu ar sianeli sydd dan berchnogaeth lwyr. Os felly, dylai'r Cod nodi'r dull a ddefnyddir ar gyfer trefniadau o'r fath.
- 2.23 Fel rhan o'r comisiwn gwreiddiol, efallai y bydd darllledwyr gwasanaeth cyhoeddus yn disgwyl gallu caffael hawliau i'w defnyddio at ddibenion hyrwyddo (e.e. clipiau, rhag-ddangosiadau, deunydd ar y we ac ati). Dylai'r Cod nodi sut mae'r darparwr gwasanaeth cyhoeddus yn ymdrin â dibenion hyrwyddo penodol.

⁷ Pan fyddwn yn cyfeirio at fod ar gael ar chwaraewr ar-alw dynodedig, mae hyn yn golygu y bwriedir i'r cynnwys gael ei gyfrif tuag at gwota'r darllledwr gwasanaeth cyhoeddus o ran cynyrchiadau annibynnol.

- 2.24 Dylai'r Cod gadarnhau, oni bai fod y cynhyrchydd annibynnol yn cydsynio'n benodol, na fydd trafodaethau negodi am gaffael hawliau sylfaenol a manteisio ar hawliau o'r fath yn y brif drwydded yn gysylltiedig ag unrhyw drafodaethau negodi am hawliau ar gyfer manteisio dilynol. Drwy gytundeb, mae rhai categorïau o hawliau eisoes yn tueddu i fod yn nwylo'r cynhyrchydd e.e. hawliau'r eildro yn rhyngwladol a hawliau dros nwyddau. Ni fyddem yn disgwyl i ddarllledwyr gwasanaeth cyhoeddus geisio ymestyn cwmpas eu rheolaeth ynghylch y ffordd y manteisir ar hawliau o'r fath y tu hwnt i'r hyn y cytunwyd arno yn y brif drwydded.
- 2.25 Ni ddylai'r Cod bennu trefniant cyllido penodol na chaniatáu ar gyfer bwndelu hawliau'n awtomatig rhwng manteisio ar yr hawliau sylfaenol a manteision eilaidd oni bai fod y ddau barti'n cytuno ar hyn. Ni ddylid cynnwys unrhyw delerau mewn contractau sy'n eu gwneud yn amod (mewn gwirionedd neu i bob pwrpas) bod rhaid defnyddio braich ddsbarthu'r darlledwr gwasanaeth cyhoeddus ei hun.
- 2.26 Ni ddylai'r Cod atal darlledwr gwasanaeth cyhoeddus rhag caffael pecynnau hawliau gwahanol neu ychwanegol os ydynt yn dymuno gwneud hynny a phe byddai'r cynhyrchydd annibynnol yn dymuno eu darparu. Dylai darlledwr gwasanaeth cyhoeddus bob amser allu ceisio sicrhau mwy o becynnau hawliau yn amodol ar drafodaethau negodi masnachol.

c. Tryloywder digonol ynghylch y symiau i'w talu ar gyfer pob categori hawl

- 2.27 Lluniwyd y ddarpariaeth hon i sicrhau bod gan gynhyrchydd rywfaint o wybodaeth am yr ystod o brisiau a'r tariffau dangosol y byddai'r darlledwr gwasanaeth cyhoeddus fel arfer yn eu cynnig ar gyfer genres penodol o raglenni a'r ffactorau y mae darlledwr gwasanaeth cyhoeddus yn debygol o'u hystyried wrth negodi prisiau. Dylai'r wybodaeth hon fod ar gael cyn cynnal trafodaethau.
- 2.28 Er mwyn darparu digon o dryloywder, dylai darlledwyr gwasanaeth cyhoeddus amlinellu yn y Cod fanylion y fethodoleg gyffredinol y byddant yn ei defnyddio wrth lunio tariffau dangosol. Dylai'r fethodoleg fod yn ddigon manwl i alluogi'r cynhyrchydd i asesu'r dull y bydd y darparwr gwasanaeth cyhoeddus yn ei ddefnyddio i brisio gwahanol categorïau o hawliau. Dylai'r Cod hefyd nodi'r trefniadau y bydd y darparwr gwasanaeth cyhoeddus yn eu defnyddio i gyhoeddi rhestr o'r ystodau tariffau dangosol ar gyfer gwahanol genres/is-genres o raglenni, yn ogystal â'r trefniadau ar gyfer hawliau ar wahanol lwyfannau.
- 2.29 Fel y nodir uchod, dylai'r Cod hefyd nodi'r ffactorau y bydd darlledwyr gwasanaeth cyhoeddus yn eu hystyried wrth negodi'r prisiau gwirioneddol ar gyfer comisiynau unigol. Fodd bynnag, bydd y prisiau terfynol ar gyfer comisiynau penodol yn fater i'w negodi'n fasnachol.
- 2.30 Dylai'r fethodoleg a ddefnyddir gan y darlledwr gwasanaeth cyhoeddus wrth gyfrifo ei ystodau tariffau dangosol fod yn ddigon hyblyg i ystyried newidiadau yng ngwerth yr hawliau sylfaenol yn y rhaglen sy'n cael ei phrynu ganddo.
- 2.31 Pan nad oes llawer o werth i raglen ar ôl iddi gael ei darlledu fel nad oes gan y cynhyrchydd fawr o obaith, os o gwbl, o gynhyrchu rhagor o refeniw o werthu hawliau eilaidd, dylai'r ystodau tariffau dangosol fod yn ddigon eang i allu cwmpasu'r costau cynhyrchu llawn arferol ar gyfer rhaglenni o'r fath. Fodd bynnag, rydym hefyd yn cydnabod, ar adeg gwneud y comisiwn, efallai nad yw'n glir faint o werth y gellid ei briodoli i fanteision eilaidd a manteision dilynol. Dylai darlledwyr gwasanaeth cyhoeddus a chynhyrchwyr allu cytuno ar

fecanweithiau rhannu risg priodol i ddelio â'r ansicrwydd hwn. Felly, ni ddylai darlledwyr gwasanaeth cyhoeddus geisio lleihau'r pris y maent yn ei dalu am raglen wrth geisio rhagweld datblygiadau posibl yn y farchnad.

d. Trefniadau boddhaol ynghylch hyd yr hawliau a hawliau ecsgliwsif

- 2.32 Dylai'r Cod nodi hyd y drwydded gyffredinol y mae darlledwr gwasanaeth cyhoeddus yn ei chaffael. Dylai darlledwyr gwasanaeth cyhoeddus gael hawl awtomatig i ymestyn cyfnod y drwydded unwaith yn unig. Dylai unrhyw estyniadau dilynol fod ar delerau a negodir yn fasnachol yn amodol ar anghenion rhaglenni cysylltiedig a chyfresi sy'n dychwelyd.
- 2.33 Dylai'r Cod nodi pa mor hir yw'r ffenestr gychwynnol a'r cyfnod dal yn ôl mewn perthynas â'r hawliau sydd wedi'u caffael. Nid oes rhaid i gyfnod y ffenestri hyn fod yr un peth ar gyfer pob genre neu gategori o hawliau, ond os yw hyd y ffenestri'n amrywio dylid nodi hyn yn glir.
- 2.34 Pan fydd categorïau o hawliau sy'n destun trefniadau dal yn ôl, dylai'r Cod nodi'n glir y bydd y darparwr gwasanaeth cyhoeddus yn sefydlu polisi ffurfiol ar gyfer dal yn ôl/rhyddhau'n gynnar. Bydd y polisi hwn yn nodi'n glir yr egwyddorion y bydd y darparwr gwasanaeth cyhoeddus yn eu dilyn wrth ystyried ceisiadau i hepgor ei drefniadau dal yn ôl ecsgliwsif er mwyn galluogi'r cynhyrchydd i gael manteision eilaidd yn gynnar. Nid oes angen i'r polisïau ffurfiol fod yn rhan o'r Codau eu hunain, ond un egwyddor sylfaenol yw y dylid bwriadu i bolisïau o'r fath alluogi manteisio'n gynnar yn hytrach nag atal hynny.
- 2.35 Er na ddylai darlledwyr gwasanaeth cyhoeddus geisio cynnwys hawliau am byth fel mater o drefn, gallai trafodaethau masnachol rhwng cynhyrchydd a darlledwr ddod i fwcwl gyda'r cynhyrchydd yn cytuno i neilltuo'r holl hawliau mewn rhaglen i'r darparwr gwasanaeth cyhoeddus. Ni ddylai'r Cod atal trefniadau o'r fath ond dylent fod yn drefniadau a negodwyd yn hytrach na hawl awtomatig.
- 2.36 Mae gan ddarlledwyr gwasanaeth cyhoeddus hawl ddilys i geisio diogelu gwerth eu brand wrth gyflawni eu cylch gwaith ac mae ganddynt hawl i rywfaint o elfen ecsgliwsif o ran yr hawliau maent yn eu caffael i ddiwallu anghenion cynulleidfaoedd. Fodd bynnag, ni ddylai darlledwyr gwasanaeth cyhoeddus ddefnyddio hyn i lesteirio cystadleuaeth nac i rwystro cynhyrchwyr a thrydydd partïon rhag datblygu marchnadoedd newydd.

e. Gweithdrefnau ar gyfer adolygu trefniadau'r Cod a chydymffurfiad

- 2.37 Er mwyn sicrhau bod y Codau'n cael eu goruchwyllo a'u monitro'n effeithiol, mae angen systemau priodol ar waith. Rydym yn disgwyl i'r Codau greu mecanwaith lle bydd y darparwr gwasanaeth cyhoeddus ac Ofcom yn adolygu gweithrediad y Cod.
- 2.38 Os bydd darlledwr gwasanaeth cyhoeddus yn dymuno addasu ei God, neu ddogfen gysylltiedig lle byddai hyn yn effeithio ar y wybodaeth y mae'n rhaid i ddarlledwyr gwasanaeth cyhoeddus ei darparu o dan y Canllawiau hyn, rhaid iddynt ofyn am sêl bendith Ofcom. Petai cais o'r fath yn cael ei wneud, byddwn yn ystyried a yw'r Cod yn cyd-fynd â darpariaethau'r Canllawiau hyn. Wrth wneud hynny, byddwn yn ymgysylltu â'r darparwr gwasanaeth cyhoeddus i ddeall manylion y newidiadau arfaethedig. Byddwn hefyd yn ystyried a yw'r materion a godir gan y darparwr gwasanaeth cyhoeddus yn golygu bod rhaid

i ni ddiwygio'r Canllawiau. Mae'n bosibl y byddwn hefyd yn ystyried ei bod yn briodol i ni ddiwygio'r Canllawiau o bryd i'w gilydd y tu allan i'r amgylchiadau hyn.

f. Gofynion ar gyfer monitro ac adrodd i Ofcom

- 2.39 Er mwyn sicrhau bod y Codau'n cael eu goruchwylio a'u monitro'n effeithiol, rhaid i ddarlledwyr gwasanaeth cyhoeddus gasglu, cofnodi a chadw digon o wybodaeth i ddangos eu bod yn cydymffurfio â'r darpariaethau a nodir yn y Canllawiau. Dylid cadw'r wybodaeth hon am o leiaf dair blynedd. Gallai enghreifftiau o'r math o wybodaeth gynnwys y prisiau a dalwyd am gomisiynau a'r ystodau tariffau dangosol perthnasol, a hyd yr hawliau.

g. Datrys anghydfodau'n briodol

- 2.40 Dylai'r Cod ddarparu ar gyfer mecanwaith i ddatrys anghydfod os bydd anghydfod yn codi rhwng darlledwr gwasanaeth cyhoeddus a chynhyrchwyr annibynnol, ond dim ond yn ymwneud â defnyddio'r Cod ei hun yn hytrach na thelerau negodi penodol.
- 2.41 Ni ragwelir y bydd gan Ofcom rôl fel canolwr terfynol mewn unrhyw anghydfod. Golyga hynny, er enghraifft, os nad yw cyfryngu wedi datrys yr anghydfod, efallai y bydd angen i ddarparwr gwasanaeth cyhoeddus a chynhyrchydd fod yn barod i gymryd rhan mewn proses gyfryngu neu gymrodeddu annibynnol i setlo pethau. Dylai darlledwyr gwasanaeth cyhoeddus ystyried y ffordd orau o sicrhau bod costau datrys yr anghydfod yn cael eu lleihau cymaint â phosib, fel nad yw cynhyrchwyr annibynnol llai dan anfantais oherwydd y gost o ddilyn unrhyw weithdrefnau o'r fath. Un posibilrwydd arall yw y gellid gwahodd cyfarwyddwr anweithredol darparwr gwasanaeth cyhoeddus i fod yn ganolwr terfynol mewn anghydfod.

h. Rhoddir gwybodaeth briodol i gynhyrchwyr annibynnol am y Cod

- 2.42 Dylai'r darparwr gwasanaeth cyhoeddus dynnu sylw'r cynhyrchydd at ei God cyn dechrau trafodaethau negodi. Fel y nodir uchod, er enghraifft o dan a), dylai'r Cod gynnwys proses glir a thryloyw ar gyfer comisiynu.
- 2.43 Dylai Cod y darparwr gwasanaeth cyhoeddus a'r holl ddogfennau perthnasol fod ar gael yn rhwydd ac yn hygyrch ar wefan y darparwr gwasanaeth cyhoeddus (gan ystyried anabledau ac anghenion hygyrchedd eraill). Caiff trwyddedai Channel 3 yng Nghymru, C4C, Channel 5 ac S4C gyhoeddi eu Codau yn Gymraeg ac yn Saesneg.